

HANNE KJÖLLER

FOTO: PRESSENS BILD

Facket måste inte alltid försvara alla medlemmars rätt att utöva sitt yrke

Hanne Kjoller är ledarskribent på Dagens Nyheter.

Man kan ha olika uppfattning om vad facket ska göra och inte. I ett pressmeddelande läste jag nyligen att Kommunalarbetareförbundet tillsammans med ABF och Palmecentret bjöd in till ett seminarium om en »facklig kamp mot HIV/aids«. Själv inbillar jag mig att en medicinsk kamp hade varit till större hjälp för all världens HIV-positiva.

»Rätten till hälsa är del av de mänskliga rättigheterna och effekterna av HIV/aids medför hinder och hot mot den demokratiska utvecklingen«, framgick av pressmeddelandet. Och det är ju förstås rätt. Men hur gick det till när all världens demokratiunderskott blev en fråga för svenska undersköterskor att lösa?

Facket ska, menar jag, syssla med fackliga frågor och överlämna övriga till organisationer som behärskar dem bättre. Så bör till exempel TCO låta Statens strålskyddsinstitut, Konsumentverket eller någon annan lämplig aktör mäta strålningen från mobiltelefoner och dataskärmar. Precis som Kommunalarbetareförbundet bör släppa det globala engagemanget för HIV/aids till organisationer som kan frågan hundra gånger bättre.

Inte heller bör pengar från den halva miljonen medlemmar användas för att stödja just den solidaritetshandling som ett fåtal ombud fastnat för. Medlemmar i Kommunal är, precis som medlemmar i alla andra fackföreningar, individer med egen förmåga att välja om de vill stödja kampen mot HIV på Balkan, tbc i Afrika, BRIS i Sverige eller demokratiutvecklingen i Ryssland.

När allt annat är bortskalat kvarstår det som borde vara fackets uppgifter. Det handlar om arbetsmiljö, löner, anställningsskydd, arbetstider, medbestämmande och allt annat som rör förhållandet mellan arbetstagar och arbetsgivare.

Men, menar jag, det borde också handla om vad man ska göra för att hålla kårens fana i topp. Och det inkluderar den fackligt så besvärande frågan

om vad man ska göra med medlemmar som drar den i skiten.

I Dagens Nyheter berättades den 28 maj om den 74-årige Stockholmsläkaren som till sist förlorade sin legitimation. Då hade det gått nästan tio år sedan Socialstyrelsen uppmärksammat läkarens generösa förskrivning av vissa attraktiva läkemedel. För narkotikapoli-

Det finns människor som inte ska jobba med människor. Det måste också vara en arbetsmiljöfråga och därmed en fråga för facket.

erna i Stockholm var han välkänd, då kartonger med Subutex, utskrivna av honom, hittades i var och varannan jackficka hos narkomanerna på Sergels Torg. I kundkretsen fanns också en man som fått 2 800 Rohypnoltabletter utskrivna under två månader.

Det stora i händelsen är inte att läkaren förlorat sin legitimation. Det är att han riskerar åtal för grovt narkotikabrott. Denna risk har, om jag förstått saken rätt, läkarkåren hittills varit förskönad ifrån såvida de själva inte gett sig in i branschen med svarta haschkakor eller vita pulver.

Jag kan lätt föreställa mig Läkarförbundets argument mot att läkarna görs straffrättsligt ansvariga för vad de skriver på sina gula receptblock. Likaså kan jag föreställa mig vad som rent teoretiskt skulle kunna hända i en rättslig prövning där icke-medicinskt skolade åläggs att ta ställning till om gramdoserna morfin till en cancersjuk patient är motiverade eller ej.

Men om det är den ena sidan, så är den andra att läkare faktiskt skriver ut läkemedel av sorter eller doser som

skadar människor. Hur ska man komma åt det? Och vem ska göra det?

Jag ser gärna att facket, vid sidan av rättssystemet och ett fungerande HSAN (vilket inte är synonymt med dagens HSAN), tar ett ansvar. Det finns ingen naturlag som säger att alla fackföreningar i alla lägen måste försvara alla medlemmars rätt att utöva ett visst yrke. Varför kan inte solidariteten med den enskilde medlemmen – och solidariteten med den allmänhet kåren är satt att tjäna samt alla de andra medlemmarna – uttryckas på ett annat, mindre skadligt, sätt. Till exempel genom att man hjälper den mindre lämplige medlemmen att hitta eller utbilda sig för en helt annan typ av arbete.

Det finns människor som inte ska jobba med människor. Det måste också vara en arbetsmiljöfråga och därmed en fråga för facket. Jag har vid flera tillfällen skrivit i DN om den tragiska händelsen i Gislaved där två kvinnor, ett sjukvårdsbiträde och en undersköterska, inför en påslagen bandspelare kränkte en senildement kvinna å det grövsta. Kommunen gjorde något så ovanligt som att avskeda kvinnorna. Åtalet mot dem blev nedlagt med motivering att det som är olämpligt inte alltid är olagligt.

Det var då Kommunal la in stöten och drev kvinnornas rätt till sina jobb till Arbetsdomstolen. Där fick de rätt. Den nypta och verbalt trakasserade kvinnan slapp dock se sina plågoandar komma tillbaka. Hon hade hunnit dö.

Fackföreningarna existerar inte i ett samhällsligt vakuum. Det går inte att som Kommunal inför sin kongress i juni annonsera på helsidor om värdet av välfärden, när den strid man för utanför annonsen är en strid för ofärden. PR är faktiskt också vad man gör varje dag, vilka strider man väljer och vems parti man tar när olika intressen kolliderar.

Jag tror att den fackförening som blint försvarar sin medlem i framtiden kommer att behöva ett mycket stort PR-konto.

Hanne Kjoller